

Medewerkers in het notariaat

‘Creativiteit komt nooit alleen van academici’

vlnr. Saskia Laseur, Marguerite Rosebeek, Karima Benkhalqui en Simav Khalil

Het aantal medewerkers in het notariaat stijgt de afgelopen jaren enorm. Er werken nu driehonderd medewerkers meer op notariskantoren dan precies een jaar geleden. Vergeleken met twee jaar terug zijn er zelfs bijna vijfhonderd medewerkers meer te vinden. De route die zij volgen, is verschillend, maar wat zij bijdragen aan een kantoor is vaak hetzelfde: creativiteit, goede communicatieve vaardigheden en het vermogen deadlines in de gaten te houden.

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Truus van Gog

Een van hen is Simav Khalil. Zij werkt nu nog als secretaresse bij Van Doorne in Amsterdam, maar wil uiteindelijk rechter worden. ‘Of notaris’, zegt ze. ‘Ik ben ambitieus, maar moet eerst mijn twee andere studies nog afronden.’ Khalil doet hbo-rechten en studeert Nederlands recht aan de universiteit. ‘Ik wist toen ik 12 jaar oud was al dat ik rechter wilde worden. Het onafhankelijke sprak mij aan. Via een mbo-opleiding ben ik in het hbo terechtgekomen. Na het halen van mijn propedeuse rechten ben ik naar de universiteit gegaan. Dat diploma heb je nodig, maar al snel miste ik het praktijkgerichte. Op de universiteit is alles erg theoretisch. Ik vind het wel goed om ook meer aandacht te besteden aan goede communicatieve vaardig-

heden, adviesgesprekken voeren en projectmatig werken. En dus doe ik nu beide studies.’ De route die Khalil volgt, is er een zoals Saskia Laseur, notaris bij Van Doorne, het graag ziet. ‘Het mbo en hbo zijn al jaren alert op taal. Het mbo heeft zogenoemde excellenttrajecten hiervoor en het hbo besteedt meer aandacht aan taal- en uitdrukkingsvaardigheid dan de universiteit. Maar liefst vier uur per week. Dat werpt zijn vruchten af. Alle hbo-juristen die bij mij werken, zijn goed in taal, kunnen goed communiceren, samenwerken en hebben juridische kennis.’

VERTAALSLAG

Niet alleen communicatieve vaardigheden zijn goed van hbo-personeel. Ook de IT-kennis is praktischer dan dat van universitair geschoolde collega's. Volgens Laseur, tevens onafhankelijk

voorzitter van de Juridische Hogeschool in Tilburg, belangrijk in een wereld waarbij verdergaande IT-toepassingen steeds meer het notariaat bereiken. ‘Hbo'ers hebben veel meer affiniteit met ICT-oplossingen en kunnen daardoor de vertaalslag maken naar de juridische praktijk. Op de universiteit besteden ze meer aandacht aan IT-recht als zodanig in plaats van IT-rechttoepassingen.’ Naast Khalil heeft Laseur nog meer hbo-juristen en anders geschoolde medewerkers in dienst onder de term ‘paralegal’. Twee daarvan werken al zo'n tien jaar bij Van Doorne: Karima Benkhalqui en Marguerite Rosebeek. Benkhalqui heeft hbo Management, Economie en Recht gedaan en vervolgens een vervolgstudie voor notarieel medewerkers, waarbij zij certificaten heeft gehaald richting familierecht en ondernemingsrecht. Rosebeek studeerde Nederlands recht aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en heeft veel in de praktijk geleerd. Benkhalqui: ‘Elke dag is anders. Je moet daarom goed kunnen schakelen en plannen. Dat moet je in je hebben, wil je het werk goed kunnen

vlnr. Sanne Leentjes, Karin Braam en John Wijnmaalen

‘In de toekomst hebben we net zoveel beroepsgeschoolde juristen nodig als academisch geschoolde juristen’

doen. Ik neem deel aan grote projecten. Dat heeft een bepaald stressgehalte. Daar haal ik energie uit. Ook de interactie tussen afdelingen en met cliënten is leuk. Hoe ga ik iets regelen dat al duizend keer is gedaan, maar nu net even anders moet?’ Laseur: ‘Dat projectmatige – dat valt mij heel erg op – daar zijn ze goed in. Dat heeft te maken met de aandacht die daaraan wordt besteed tijdens de opleiding.’

STAPPEN OVERSLAAN

Rosebeek wordt vaak ingezet bij nalatenschappen. Boze cliënten heeft zij nog niet gehad. ‘Zover hoeft je het niet te laten komen. Wij zijn er voor alle partijen. En willen dus ook wat voor iedereen het beste is. Daardoor krijg je geen ruzies.’ Dat komt volgens Laseur ook door de goede communicatieve vaardigheden die de medewerkers hebben. ‘Soms gaan wij in onze oplossingen te snel. Dan sla je een paar stappen over. Jij zit al in je oplossing, maar de cliënt moet nog aan een heleboel wennen. Deze dames zorgen er dan voor dat je die cliënt onderweg niet kwijtraakt. Die voelsprietten moet je permanent hebben.’ Zou Laseur ook nog zonder de hbo-juristen kunnen werken? ‘Op korte termijn is iedereen even misbaar, maar op langere termijn is dat niet waar. Het gaat om planning, het contact hebben met mensen en voelen wat voor een cliënt haalbaar is. Ik denk echt dat het mbo, de *associate degree* en het hbo een belangrijke en toenevende rol in de hoogwaardige juridische dienstverlening krijgen. Mits er vanuit die vakbekwame routes blijvend wordt ingezet op taalvaardigheid.’

GROTE UITSTROOM

Het team van notaris John Wijnmaalen van Dirkzwager in Arnhem bevat ook veel hbo-geschoold personeel. Veel juridisch medewerkers zijn bij het kantoor begonnen als stagiair. Dirkzwager begeleidt de studenten intensief. Wijnmaalen: ‘Ik zou er graag een extra kandidaat-notaris bij krijgen, maar ze zijn gewoon niet te vinden. Er heeft een grote uitstroom uit het notariaat plaatsgevonden. De hbo’ers lopen hier een halfjaar stage en als we daar talent in zien, bieden wij ze een baan aan. Op die manier vul ik het tekort aan kandidaat-notarissen op.’ Het aantal kandidaat-notarissen is de afgelopen jaren ook licht gestegen. Het afgelopen jaar zijn er zo’n zestig bijgekomen. Als je het vergelijkt met twee jaar geleden, werken er nu bijna honderd kandidaat-notarissen meer in het notariaat. En dat terwijl het aantal medewerkers in die tijd met vijfhonderd is gestegen. ‘Mensen die van de universiteit komen en geen advocaat of (kandidaat-)notaris willen worden, kunnen ook bij ons aan de slag. Het notariële sausje gieten wij er dan wel over’, aldus Wijnmaalen.

TANDJE ERBIJ

Het vak notaris is de afgelopen jaren veranderd. Volgens Wijnmaalen is het veel dynamischer en complexer geworden. De eisen worden steeds hoger en de snelheid is enorm. ‘E-mailen, appen; als ik twee uur weg ben geweest, kan ik zomaar zestig berichten hebben. Je hebt andere *skills* nodig dan vroeger. Je moet goed je tijd plannen, je zaken

bewaken, opletten dat je geen e-mail laat liggen. Echt een tandje erbij zetten. Een notaris die al tien jaar uit het vak is, zou denken: wat gebeurt hier allemaal? Ik ben zo blij met mijn juristen. Na anderhalf jaar meekijken, kunnen ze vaak behoorlijk goed zelf draaien.’ Een van die juristen is Sanne Leentjes. Zij heeft geen hbo-opleiding gedaan, maar Nederlands recht gestudeerd aan de universiteit in Groningen. Na haar studie is ze bij Dirkzwager begonnen als juridisch medewerker binnen de advocatuur. Inmiddels heeft ze de overstap naar het notariaat gemaakt en voert ze daar zelfstandig haar eigen praktijk als senior juridisch medewerker. Leentjes: ‘Ik werk voornamelijk voor nutsbedrijven. Ik vestig opstalrechten voor kabels en leidingen en doe overdrachten van percelen grond. Daar komt ook een technisch aspect bij kijken, heel interessant. Ik heb geen notarieel recht gestudeerd, dus ik heb mij flink ingelezen in de avonduren.’ Of zij meer of minder *soft skills* heeft dan sommige collega’s durft ze niet te zeggen: ‘*Soft skills* zijn ook karaktertrekken. Die kun je trainen, maar je hebt als persoon de karaktertrekken die bij je passen. Wel heb ik mijn praktijk heel erg digitaal ingericht. Printen doe ik zo min mogelijk. Persoonlijk vind ik het jammer dat er na een software-update soms extra klikhandelingen moeten worden verricht om ergens te komen. Bij voorkeur doe ik niet graag dingen die geen nut (meer) hebben.’

John Roozeboom en April van der Horst

‘Een gesprek voeren, leer je niet tijdens de universitaire opleiding’

MR-TITEL

Hoever een medewerker kan doorgroeien, bewijst Karin Braam, paralegal bij Dirkzwager. Zij heeft in 1992 de klerkenopleiding gedaan, is begonnen in het ondernemingsrecht en al snel verhuisd naar het vastgoed. Daar bouwde zij ook echt een eigen klantenkring op. Dat smaakte naar meer en in 2009 heeft zij een kopstudie hbo-recht gedaan. ‘Dat het universitaire vervolprogramma niet door is gegaan, vind ik nog steeds jammer. Ik denk niet dat het mijn inhoudelijke werk heel veel anders zou maken. Maar op sommige kantoren vinden ze die titel zo waardevol dat je wel anders wordt behandeld. Hier niet, gelukkig’. Inmiddels is Braam de rechterhand van Wijnmaalen. Naast haar eigen praktijk zit zij ook bij functionerings- en sollicitatiegesprekken, komen collega’s bij haar om hun werk te laten controleren en stuurt ze medewerkers aan.

IN DE OGEN KIJKEN

Communicatieve vaardigheden zijn voor John Roozeboom, notaris bij Caminada in Rijswijk altijd belangrijk. Ook bij kandidaat-notarissen. ‘Ik heb genoeg mensen tegenover mij gehad bij sollicitatiegesprekken die juridisch heel goed waren, maar waar ik echt geen cliënt tegenover durf te zetten. Als je elkaar tijdens een gesprek niet in de ogen durft te kijken, voelt dat niet prettig. Communicatieve vaardigheden zijn belangrijk voor je werk. Zo kan een perfecte jurist een heel slechte notaris zijn.’ Toch is er veel wat je volgens Roozeboom in de praktijk moet leren. ‘Een gesprek voeren, leer je niet tijdens de universitaire opleiding.

Je krijgt een juridische basis en leert welk antwoord je op welke vraag moet geven. Maar in het familierecht krijg je te maken met emotionele zaken. Een vervelende boodschap kunnen brengen met tact en geduld hebben, is heel belangrijk.’ Roozebooms paralegal April van der Horst werkt nu twee jaar op het kantoor. Zij heeft hbo Management, Economie en Recht gedaan. Hier kreeg zij naast het onderdeel recht ook psychologie en statistiek. Zij is bij Caminada vooral ondersteunend bezig en heeft geen eigen dossiers, zoals kandidaat-notarissen en klerken daar wel hebben. Van der Horst: ‘Mijn werkzaamheden lijken veel op die van een secretaresse. Je bereidt werk voor zodat de kandidaat-notaris er verder mee aan de slag kan. Dat is in essentie hetzelfde. Ik heb alleen wat meer kennis van het recht door mijn studie. Aan de andere kant: een secretaresse die hier al jaren werkt, weet nu misschien net zoveel als ik in twee jaar tijd.’ Roozeboom: ‘Ik verwacht wel dat iemand met een hbo-opleiding uiteindelijk meer kan oppakken dan een secretaresse. Maar iedereen – ook de kandidaat-notaris – begint hier door mee te lopen met ons secretariaat. Als je hen wilt aansturen, moet je ook weten wat ze doen.’

CREATIVITEIT

‘Academici hebben de kennis en het vermogen, maar creativiteit komt nooit alleen uit de academische hoek’, zegt Laseur. ‘Sterker nog; door de gewenste verbinding van praktijk en theorie denk ik dat we in de toekomst in het notariaat net zoveel beroepsgeschoolde juristen nodig hebben als academisch

geschoolde juristen. Het succes zit in de onderlinge samenwerking van deze juristen. Creativiteit in de juridische oplossing enerzijds en handigheid en toegankelijkheid in de juridische uitvoering anderzijds.’ Ook Wijnmaalen vindt dat hbo-opleidingen goed bezig zijn. ‘Wij hebben niet alleen ingewikkelde juridische problemen op te lossen, maar moeten ook productie draaien en daar zijn zij heel goed in.’ ■

Nieuwe afstudeerrichting hbo-rechten: register notarisklerk

Hogeschool Utrecht start in september met een nieuwe afstudeerrichting van de vierjarige deeltijdopleiding hbo-rechten: register notarisklerk. De specifieke modules van deze afstudeerrichting zijn zodanig ingericht dat de hbo-jurist wordt opgeleid om te werken in de notariële praktijk. Voormalig kandidaat-notaris Nynke van der Schaaf stelt het programma mede samen: ‘Bij elke module is eerst bedacht wat een jurist uiteindelijk in de praktijk moet kunnen. Vandaar dat het onderwijs een combinatie is van (juridische) inhoud en taal- en gespreksvaardigheden. Tegelijkertijd is er ook aandacht voor digitalisering in het recht en hoe dit te benutten binnen de notariële praktijk.’ De studie is geschikt voor professionals die al werkzaam zijn in het notariaat en de graad hbo Bachelor of Law willen behalen en voor professionals die hbo-jurist/register notarisklerk willen worden.